

SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖRYHMÄ 2012

SEURANTARYHMÄN KOKOUS

Aika 14.10.2021, klo 12.00–15.00

Paikka Teams-kokous etäyhteydellä

Läsnä Markku Auvinen, Haukiveden kalatalousalue
Kimmo Haapanen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Teemu Hentinen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Niklas Holopainen, Joroisten kunta ja Varkauden kaupunki
Timo Hottinen, Heinäveden kunta
Harry Härkönen, Etelä-Savon kalatalouskeskus ry, Virtasalmi – Joroinen kalatalousalue
Rauno Jaatinen, Mikkeli - Luonteri kalatalousalue
Aarno Karels, Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
Vesa Karttunen, Kalatalouden keskusliitto
Mikko Kiljunen, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö
Ossi Kokki, Saimaan Norppaklubi ry
Jouni Koskela, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Marjaana Kovanen, Suomen luonnonsuojeluliitto
Taina Lahtela, Lappeenrannan kaupunki
Ulla-Maija Liukko, Suomen ympäristökeskus
Lauri Liukkonen, Metsähallitus, Järvi-Suomen luontopalvelut
Marika Limatius, Joroisten kunta ja Varkauden kaupunki
Jari Luukkonen, WWF Suomi
Henna Majuri, Suomen Ammattikalastajaliitto ry
Jari Mutanen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (pj.)
Tomi Menna, Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Pertti Perttola, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Sanna Poutamo, Etelä-Savon maakuntaliitto
Jorma Pöllänen, Heinävedenreitin kalatalousalue
Ari Rautio, Juvan kunta
Leo Sallinen, Puruveden kalatalousalue
Satu Sikanen, Etelä-karjalan liitto
Leila Suvantola, Ympäristöministeriö
Sauli Tiainen, Pihlajaveden kalatalousalue
Tarja Timonen, Kiteen kaupunki
Arto Ustinov, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (siht.)
Arto Vilén, Nestorisäätiö

Kokouksen avaaminen

Ympäristöministeriö oli nimennyt Saimaannorpan suojelutyöryhmän uudeksi puheenjohtajaksi Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylijohtajan Jari Mutasen. Hän kertoi lyhyesti omasta urastaan ympäristöhallinnossa sekä kosketuksistaan Saimaaseen ja saimaannorppaan.

Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen seurantaryhmän kokouksen (17.2.2021) muistio.

Uudet jäsenet

Todettiin Saimaannorpan suojelutyöryhmään nimetyt uudet jäsenet:

- Taina Ahosola, Oriveden kalatalousalue (Seurantaryhmän varajäsen)
- Niklas Holopainen, Joroisten kunta ja Varkauden kaupunki (Seurantaryhmä)
- Marika Limatius, Joroisten kunta ja Varkauden kaupunki (Seurantaryhmän varajäsen)
- Jari Mutanen, Etelä-Savon ELY-keskus (Suojelutyöryhmän puheenjohtaja)
- Miina Auttila, Metsähallitus, Järvi-Suomen luontopalvelut (Asiantuntijaryhmä)
- Lauri Liukkonen, Metsähallitus, Järvi-Suomen luontopalvelut (Asiantuntijaryhmä)
- Elias Rauhala, Kalatalouden Keskusliitto (Asiantuntijaryhmä)

Saimaan vesitilanne 2021 ja ennuste pesimäkaudelle 2022

Visa Niittyniemi kertoi, että pesimäkaudella 2021 Saimaan vedenkorkeus pysyi saimaannorpan pesintäaikana halutulla tasolla eli vedenpinnan muutokset olivat Saimaan jäätyamisen maaliskuun 20 päivän välisenä aikana alle 10 cm. Tavoitteeseen pääsemisessä auttoivat jo joulukuussa 2020 aloitetut lisäjuoksutukset. Lokakuussa 2021 vedenpinta oli ollut lähellä keskimääräistä. Liitteenä hänen pitämänsä esitys.

Saimaannorpan pesintätulos ja kuolleisuus 2021

Lauri Liukkonen esitti yhteenvedon Metsähallituksen organisoimista kevään pesälaskennoista. Talvi 2021 oli suotuisa norpan pesinnälle, ja pesiä löytyi kaikkiaan noin 500 kpl. Kuutteja arvioidaan syntyneen 86, joista seitsemän kuoli pesään. Kuolleista kuuteista oli yksi joutunut ilmeisesti ketun tappamaksi. Lisäksi yhdestä pesästä löytyi verta ja kuutinkarvainen nahka. Myös ahman nähtiin kuljettavan yhtä kuutin ruhoa mukanaan, mutta ei ole tietoa, oliko ahma tappanut kuutin vai löytänyt sen raadon jäältä. Pedot ovat uhkana erityisesti silloin, kun pesimäaikainen lumitilanne on huono. Metsähallitus ei vielä ollut tehnyt saimaannorppapopulaation kanta-arviota.

Suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma

Arto Ustinov totesi, että Asiantuntijaryhmä oli käsitellyt strategian ja toimenpidesuunnitelman tekstejä syyskuun kokouksessaan, mutta ei ollut saanut valmiiksi ehdotustaan strategiaan kirjattavasta saimaannorppakannan kasvutavoitteesta. Seurantaryhmä päätti, että se käsittelee strategisia tavoitteita vasta seuraavassa kokouksessaan vuoden 2022. Siihen kokoukseen on Asiantuntijaryhmän tuotava lopullinen esityksensä sekä strategisista tavoitteista että toimenpiteistä.

Keskusteltiin toimenpidesuunnitelman sisällöstä. Esille tuli mm. seuraavia näkemyksiä:

- Norppien kuolinsyistä olisi laadittava selkeämmät tilastot. Todettiin, että nykyisin kuolleina löydettyjä yksilöitä koskevaa yhteenvetotaulukko löytyy Metsähallituksen verkkosivulta (<https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa>).
- Jäällä liikkumista koskevilla kielloilla ei saa liikaa rajoittaa paikallisten kalastajien kulkuoikeuksia.
- Erilaiset vesi- ja maa-alueille asetetut liikkumisen tai käytön rajoitukset pitäisi saada helposti löydettäviksi internetin verkkosivuille. Nykyisin internetistä löytyvät jo mm. Saimaan alueen kalastusrajoitukset yhdeltä www-sivulta (kalastusrajoitus.fi).
- Toimenpiteenä tulee säilyttää pienpetojen poistaminen. Ennen tarkempaa poistamissuunnitelmaa olisi kuitenkin selvitettävä saimaannorpan pesimäaluiden petopainetta ja petojen aiheuttamaa kuolleisuutta.
- ”Ihmislähtöinen häiriö” -otsikon voisi korvata esim. otsikolla ”Ihmistoiminta”.
- Pitäisikö kaivos Hankkeet ottaa huomioon toimenpidesuunnitelmassa.

Sovittiin, että toimenpidesuunnitelmaa koskevia kommentteja voi edelleen lähettää Arto Ustinoville 15.11. mennessä.

Keskustelu työryhmän toimintatavoista

Jari Mutanen kertasi ympäristöministeriön Saimaannorpan suojelutyöryhmälle asettamat tavoitteet ja aikataulun. Nykyisessä toimenpidesuunnitelmassa on yhtenä toimenpiteenä arvion tekeminen työryhmän työskentelytavoista ja rakenteesta. Saattaisi olla kuitenkin parempi antaa arviointi ulkopuolisen tahon tehtäväksi. Kehittämistarvetta voisi työryhmän osalta olla esim. pienryhmätyöskentelyn suuntaan.

Keskusteltiin ehdotuksesta Asiantuntijaryhmän jäsenistön kokoonpanon muuttamiseksi. Leila Suvantola totesi ympäristöministeriön näkemyksenä, että Asiantuntijaryhmän tehtävänä on ehdotusten laatiminen saimaannorppakannan suojelutilanteen parantamiseksi ja ryhmän tulee koostua pääasiassa lajin parissa työtään tekevästä tahoista. Nykyisin Asiantuntijaryhmässä ovat edustettuina tutkimuksen ja seurannan osalta Itä-Suomen yliopisto, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus sekä Suomen ympäristökeskus ja viranomaisten osalta Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö sekä Saimaan alueen ELY-keskukset (4 kpl). Niiden lisäksi mukana ovat järjestöjen edustajina WWF Suomi ja Kalatalouden Keskusliitto.

Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään keskiviikkona 9.2.2022 Savonlinnassa, Opetusravintola Paviljongissa. Kokouksessa laaditaan lopullinen ehdotus Saimaannorpan suojelun strategiaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi vuosille 2022–2026. Suunnitelma luovutetaan ympäristöministerille keväällä 2022.

Muistion laati Arto Ustinov

- Liite** Saimaan vedenkorkeus 2021 ja ennuste pesimäkaudelle 2022
- Tiedoksi** Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012
Vesa Toivola, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Tarja Haaranen, ympäristöministeriö, Luontoympäristösasto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

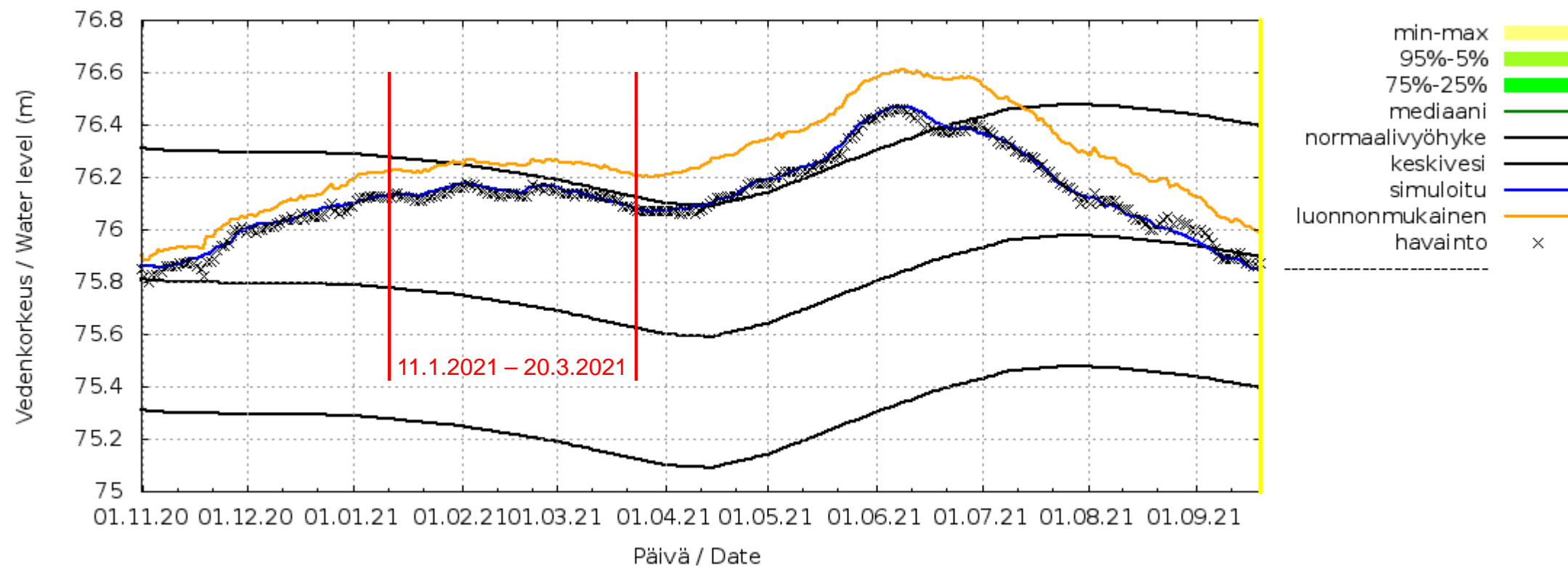
PowerPoint-esitys

Saimaannorpan suojelutyöryhmän kokous 14.10.2021

Visa Niittyniemi

Pesimäkauden 2021 toteutunut vedenkorkeus

04 112 Saimaa Vedenkorkeus / Water level

2021-09-20 14:36:56 EEST

Vedenkorkeudet (Lauritsala):

- 11.1.2021: NN+ 76,12 m
- 20.3.2021: NN+ 76,09
- Wmax-Wmin= 9 cm

Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön toteuttaminen

Увеличение объёмов попусков воды

Suomen osapuoli on päättänyt seuraavasta lisäjuoksutuksista yhteisten keskusteluiden jälkeen

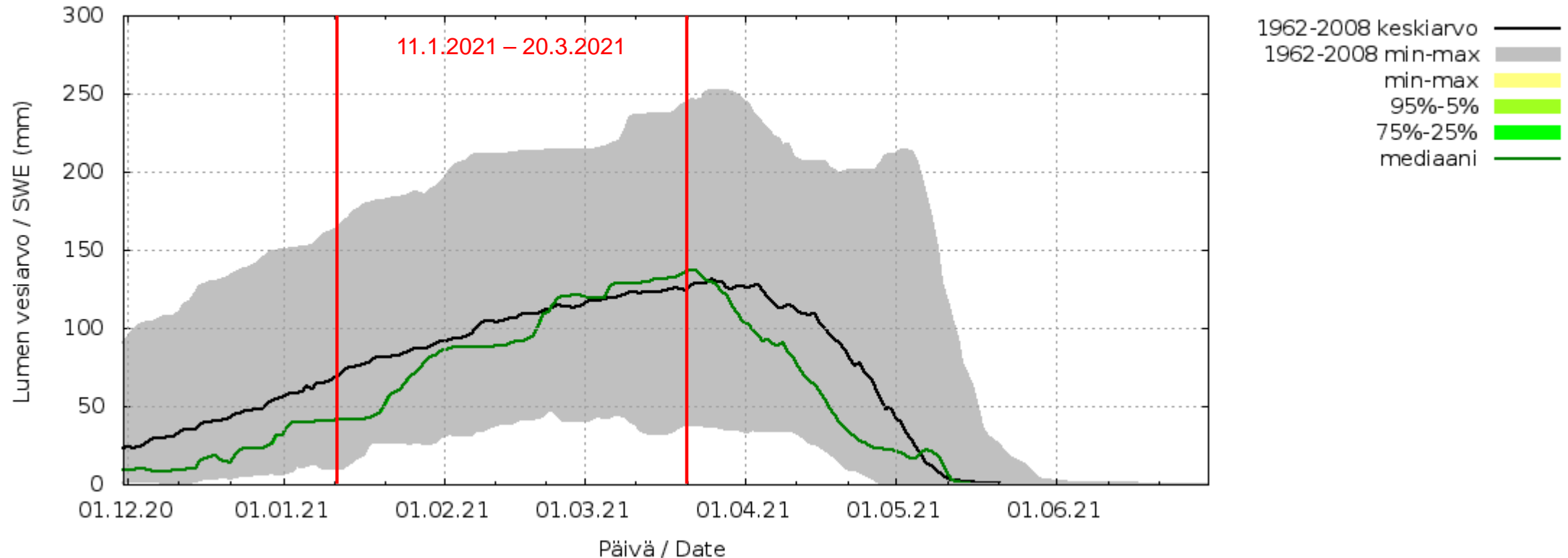
После обсуждения финляндская сторона приняла решение об изменении объёмов попусков

- 24.2.2020 800 m³/s
- 6.4.2020 750 m³/s
- 4.5.2020 режим увеличенных попусков завершился / lisäjuoksutus lopetettiin

- 14.12.2020 750 m³/s
- 23.3.2021 800 m³/s
- 7.6.2021 850 m³/s
- 28.6.2021 800 m³/s
- 5.7.2021 режим увеличенных попусков завершился / lisäjuoksutus lopetettiin

Pesimäkauden 2021 lumitilanne

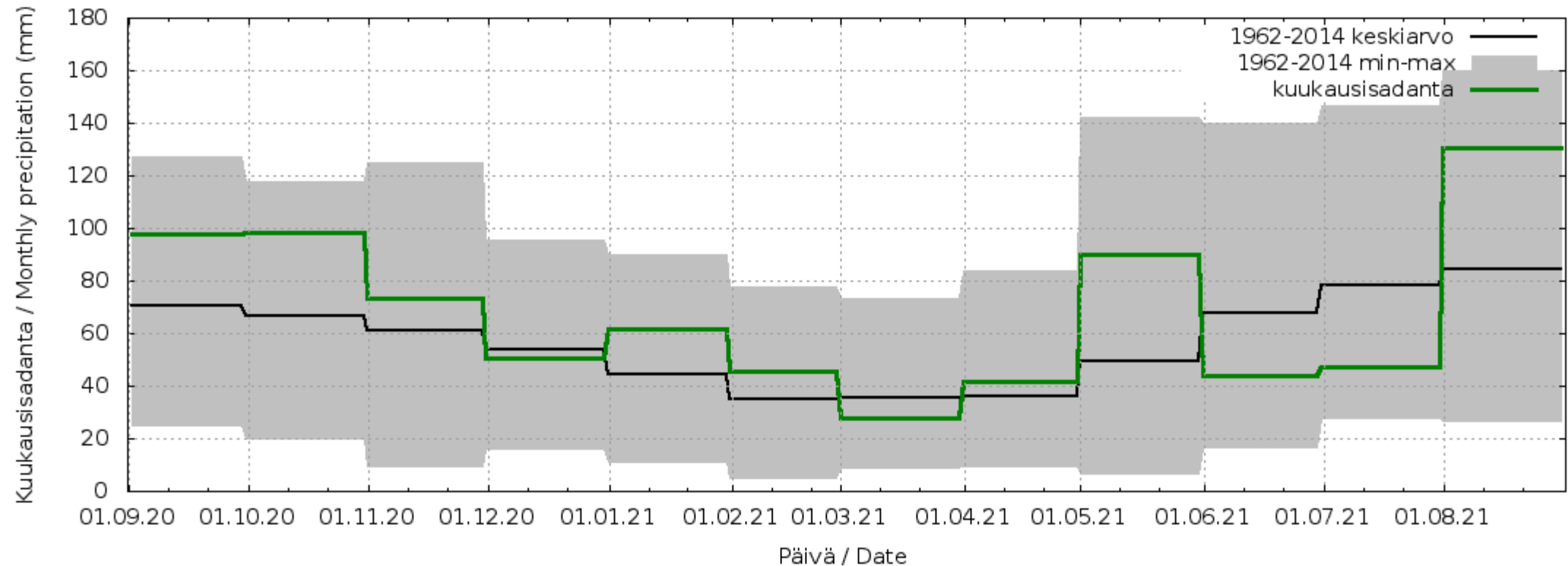
04 112 Saimaa Lumen vesiarvo / Snow water equivalent

2021-09-20 14:00:41 EEST

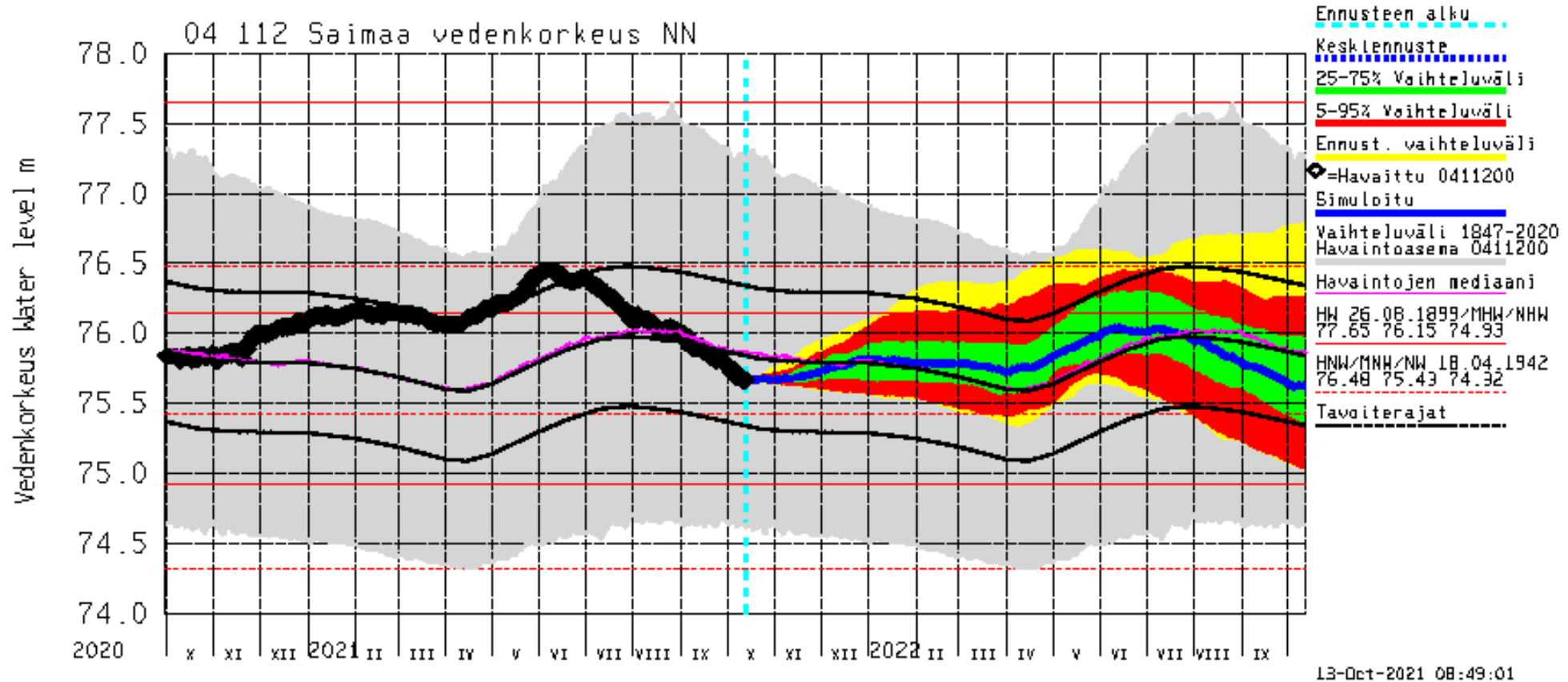
Sadanta

04 112 Saimaa Kuukausisadanta / Monthly precipitation

2021-09-20 14:00:41 EEST

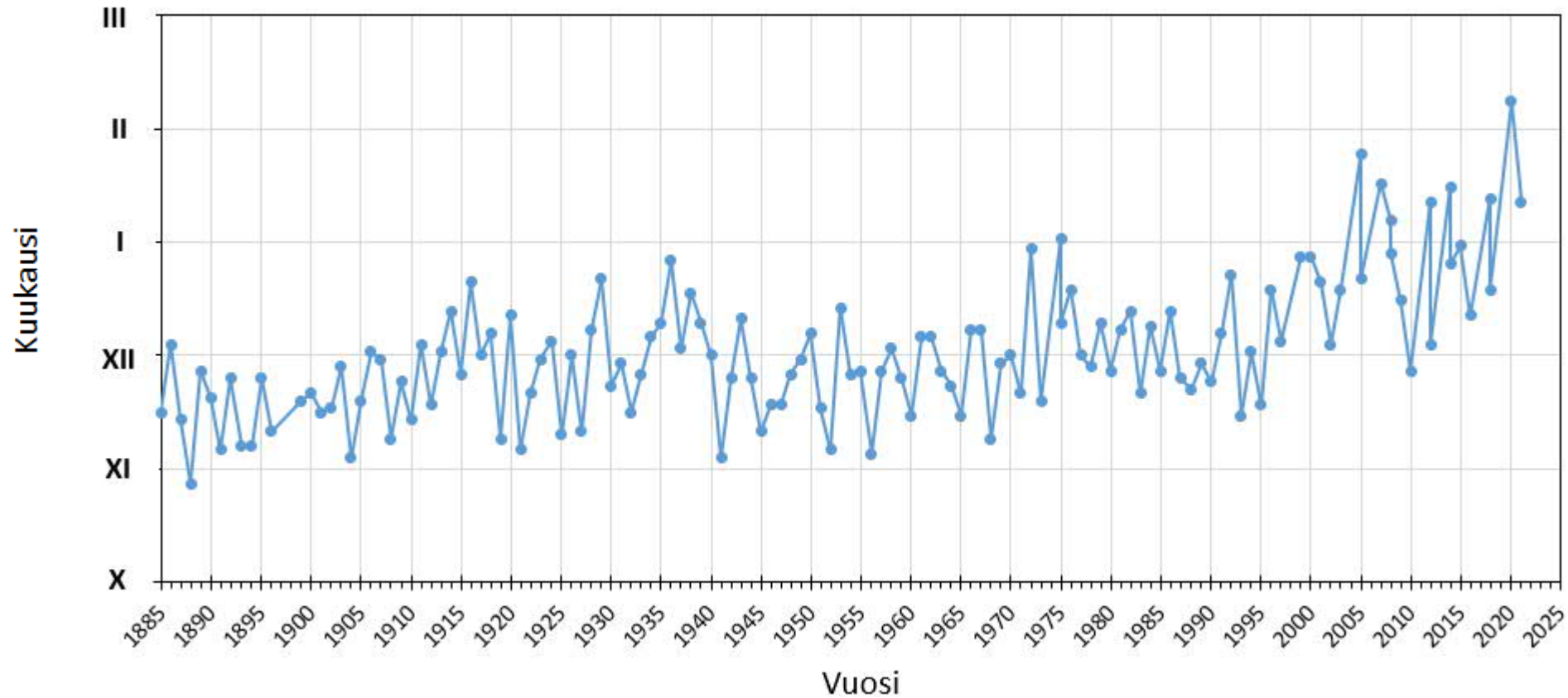
Vedenkorkeusennuste pesimäkaudelle 2022

- Vedenkorkeuden muutoksia ei voida vielä luotettavasti ennustaa pesimäkaudelle 2022
- Lähellä keskimääräistä säätilannetta muutokset jäävät melko pieniksi

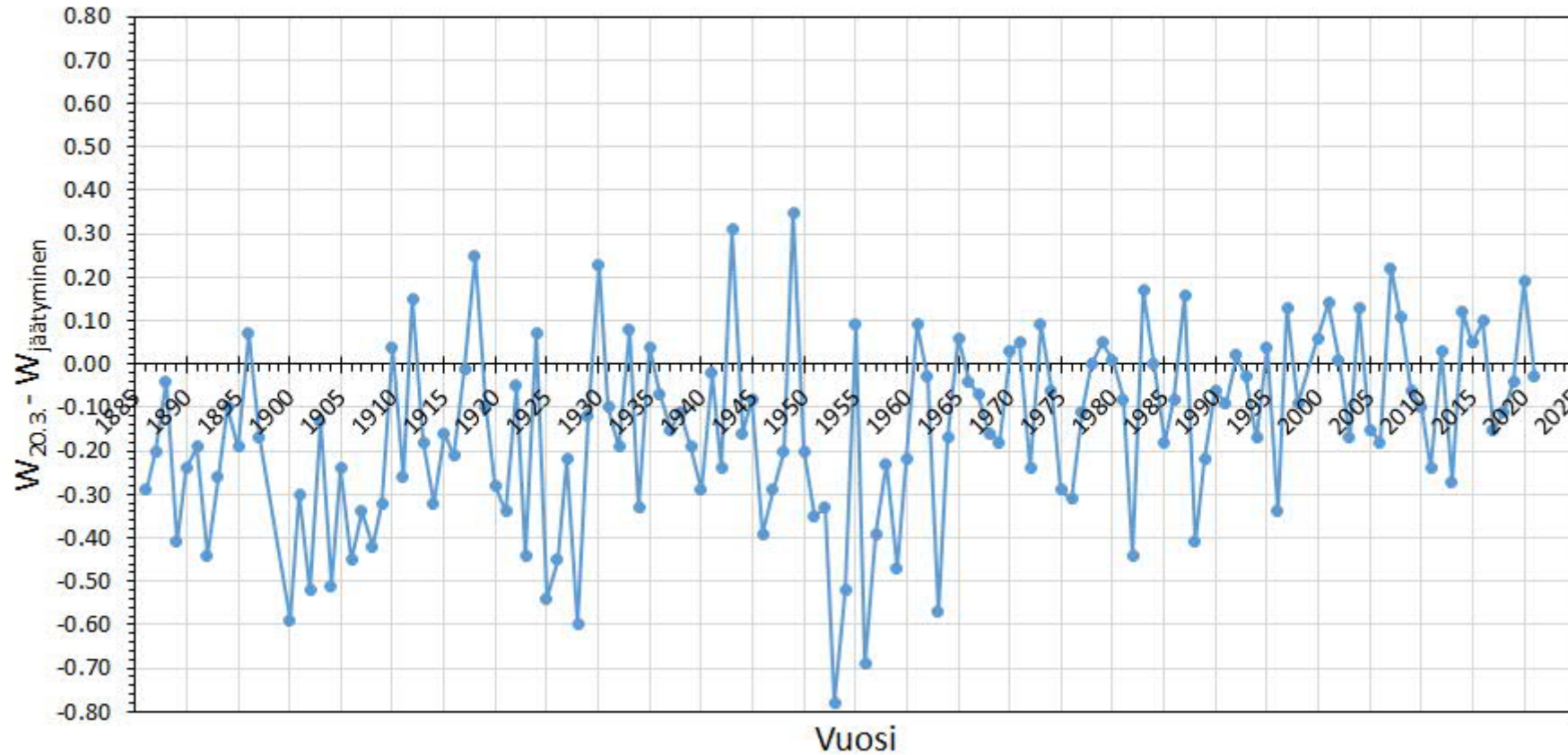
Jäätymisajankohta Lauritsalassa

Jäätymisajankohta, Lauritsala, koko näköpiiri pysyvästi jäässä

Pesimäkauden vedenkorkeusmuutoksen historia

Vedenkorkeuden muutos pesimäkaudella

- 2000-luvulla vedenpinta noussut ja laskenut tarkastelukaudella yhtä monta kertaa
- Historiassa suurimmat muutokset olleet talviaikaisia vedenkorkeuden laskuja